

Wiebren van Stralen beleidsadviseur Milieu bij LTO Nederland

'Voldoende capaciteit voor mestverwerking'

Door de nieuwe Mestwet neemt de druk op de mestmarkt fors af, waardoor de totale afzetkosten minder worden. Dat verwacht Wiebren van Stralen, beleidsadviseur Milieu bij LTO Nederland. „De kosten voor verwerking zullen iets hoger zijn dan de huidige afzetprijzen stijgen, maar de afzetkosten dalen harder.”

Wat gaat er vanaf 2014 als gevolg van de nieuwe Mestwet veranderen voor varkenshouders?

„Boeren met een mestoverschot, dat wil zeggen meer mest dan ze op basis van de gecombineerde opgave op hun grond kwijt kunnen, moeten een deel van het te veel aan mest verwerken. Die verwerkingsplicht gaat pas in wanneer een varkenshouder meer dan 100 kilo fosfaat per bedrijf moet verwerken. Heeft een veehouder een kleinere verplichting dan deze drempelwaarde, dan is hij vrijgesteld van de verplichte verwerking. Bij 10 procent verwerkingsplicht is hij dus onder 1.000 kilo overschot ontheven. Ik schat dat de nieuwe Mestwet gevolgen heeft voor 99 procent van de Nederlandse varkenshouders aangezien de meesten niet of nauwelijks over grond beschikken. Het aangenomen amendement om vaste afzetrelaties binnen 20 kilometer in de omgeving ook mee te nemen, kan betekenen dat het er minder worden.”

Moeten alle Nederlandse varkenshouders met een overschot evenveel mest verwerken?

„Het te verwerken deel is afhankelijk van de regio. De grenzen lopen parallel aan de compartimentering van de huidige dierrechten. Varkenshouders in de regio Zuid moeten vanaf 2014 30 procent van hun overschot laten verwerken. Hun collega's in de regio Oost 15 procent en in overige

regio's 5 procent. Stel dus dat een varkensbedrijf in Brabant een overschot heeft van 1.000 kilo fosfaat, dan moet hij komend jaar 300 kilo via verwerking afvoeren. Vanaf 2015 wordt het verplichte verwerkingspercentage naar verwachting verhoogd tot 50 procent in regio Zuid, 30 procent in regio Oost en 10 procent in overige regio's.”

Wat verstaat de regelgever eigenlijk onder mestverwerking?

„Verwerkte mest is óf niet meer in Nederland door middel van export of wordt niet meer gezien als mest door bijvoorbeeld verkoop buiten landbouw of kunstmestvervangers.”

Is elke varkenshouder met een overschot verplicht deze zelf te verwerken?

„Nee, een varkenshouder met een verwerkingsplicht moet via mestverwerkingsovereenkomsten aantonen dat hij aan de wettelijke eis heeft voldaan. Dat kan door zelf te verwerken, door aan te voeren bij een mestverwerker of een collega-veehouder met een mestverwerkingsinstallatie met overcapaciteit. Stel dat de varkenshouder van die verplichting van 300 kilo fosfaat, in praktijk 600 kilo laat verwerken, dan is er 300 kilo via vervangende verwerkingsovereenkomsten (vvo) overdraagbaar aan een collega.”

Zijn er manieren om het fosfaatoverschot te verkleinen of zelfs te voorkomen?

„Dat kan via het verbeteren van de voerbenuutting. Een instrument om dit inzichtelijk te maken, is de p-toets. Dit rekenmodel geeft de fosfaatbenuutting op het varkensbedrijf weer. Boeren kunnen de voerbenuutting optimaliseren door aan de ondergrens van het voor het varken benutbaar fosfaat te gaan zitten. Het heeft geen zin om de dieren fosfaat te verstrekken dat ze niet kunnen opnemen. 10 procent van de varkenshouders kent de fosfaatbenuutting op het bedrijf. Dat is nog veel te weinig. Een andere mogelijkheid om onder de verwerkingsplicht uit te komen, of de hoeveel te verwerken mest te verkleinen, is het verwerven van grond. Maar dat is wel een hele dure optie, zeker gezien de krappe financiële situatie van veel varkenshouderijen. Wellicht bieden de vaste afzetrelaties een middenweg.”

Hoe krijgen varkenshouders een goed beeld van de impact op hun bedrijf?

„Het begint bij inzicht in de eigen situatie en vervolgens per knop waar je aan kunt draaien weten wat kosten en opbrengsten zijn. Vertrekpunt is de nu al verplichte stalbalans; de hoeveelheid door de dieren geproduceerde stikstof en fosfaat. Bijna niemand weet hoe dat precies zit op zijn bedrijf. Natuurlijk, er zijn forfaits, maar dat zijn gemiddelden. Door uit te rekenen hoeveel kilo mest er overblijft van het voer wordt het ook interessant om naar de samenstelling van het voer zelf te kijken. Stel dat het

Copyright foto

verwerken van een kilo fosfaat 3 euro kost, dan is het aantrekkelijker om naar de voerkosten te kijken. Vergelijk voer a met voer b. Voer b is een dubbelte duurder, maar levert dankzij een hogere voerbenutting wel een aanzienlijke besparing op de hoeveelheid te verwerken mest op, dan is het zeer de moeite waard dit voer te overwegen. Voor de inwerkingtreding van de Mestwet ontbraken de economische prikkels om zo naar het bedrijf te kijken, maar vanaf 2014 is het dankzij de verwerkingsplicht zeer de moeite waard om te berekenen aan welke knoppen je moet draaien voor de meeste praktische en financiële efficiënte bedrijfsvoering.”

Wat is voor varkenshouders het prijseffect van het nieuwe beleid op de mest?

„De druk op de mestmarkt neemt fors af, waardoor de totale afzetkosten minder worden. Als je kijkt naar Vlaanderen, dat al in een situatie van verplichte mestverwerking zit, mag je verwachten dat de kosten voor verwerking iets hoger zullen zijn dan

de huidige afzetprijzen stijgen, maar dat aan de andere kant de afzetkosten harder dalen. Dat zag je ook in de pluimveehouderij gebeuren met de ingebruikname van de verbrandingscentrale in Moerdijk. De afzetkosten daalden van 35 euro per ton naar elf tot veertien euro per ton.”

Is er wel voldoende capaciteit om vanaf 2014 het mestaanbod te verwerken?

„Daarop kan ik een volmondig 'ja' zeggen. De capaciteit is er om vanaf volgend jaar en in 2015 voldoende mest te verwerken. Je ziet dat er nu nog grote initiatieven worden opgezet, maar die zijn pas voor de jaren erna echt van belang. Mede doordat er vanuit burgers weerstand bestaat tegen bouwplannen van mestverwerkingsinstallaties zullen ook lang niet alle initiatieven slagen. De bestaande verwerkingsinstallaties hebben vaak ook een lange weg afgelegd om van plan tot een daadwerkelijk installatie te komen. Als je naar de getallen kijkt, produceren alle varkens in Nederland gezamenlijk

40 miljoen kilo fosfaat. De totale verwerking en export over de jaren 2008-2012 was groter dan deze 40 miljoen. In 2014 moet 18 miljoen kilo fosfaat worden verwerkt voor alle sectoren. Dat betekent dat er dan 22 miljoen kilo fosfaat meer wordt afgezet dan verplicht. Er is 6 miljoen export dikke fractie varkensmest.”

Nederland beschikt over dierrechten om de groei van de veestapel te reguleren. Is het dan niet dubbelop om ook verplicht mest te verwerken?

„Het is de bedoeling dat de verwerkingsplicht dierrechten overbodig maakt. Maar je ziet dat staatssecretaris Sharon Dijksma het al dan niet afschaffen van de dierrechten als stok achter de deur houdt om de landbouwsector in beweging te houden. In feite geen andere boodschap dan de vorige staatssecretaris Henk Bleker. Toch reageert de sector wel duidelijk anders. De vrees van ngo's (niet-gouvernementele organisaties, SB) voor groei van de veestapel is onterecht. In Nederland wordt de groei al gereguleerd met vergunningen en de omvang van bedrijven. Er is juist al jarenlang een daling waarneembaar. Veel meer varkenshouders zullen niet groeien. Ze hebben het nu al moeilijk om het hoofd boven water te houden.” ■

 Reageren?
s.buning@pigbusiness.nl